

Ime projekta je **ENABLE**.

ENABLE pomeni:

vključevanje in dostop do sodnega varstva
 za obdolžence z intelektualnimi in psihosocialnimi
 oviranostmi.

Pravosodje je državni sistem zakonov.

Če nekdo krši zakon, sodnik odloči,

kaj se bo zgodilo z njim,

v **pravosodnem sistemu**.

Obdolženci so osebe

ki jih obtožijo kršenja zakona.

Včasih, ko grejo na sodišče in spoznajo sodnika,

imajo s seboj strokovnjaka za zakone, ki mu pravimo **odvetnik**.

Osebe z intelektualnimi in psihosocialnimi oviranostmi

se lahko odločijo za branje dokumentov v lahkem branju.

V tem dokumentu jim bomo občasno rekli osebe z

oviranostmi, ker se lažje bere.

Kratka razlaga:

Pri projektu ENABLE bomo govorili o:

- dostopu do sistema pravosodja
- in do pravičnejših procesov v sistemu pravosodja za osebe z oviranostmi.

Osebe z oviranostmi

So včasih del pravosodnega sistema.

Lahko jih obtožijo, da so kršile zakon.

Od njih se lahko zahteva,

da govorijo o nekom drugem,

ki je obtožen, da je kršil zakon.

Obravnavanje osebe,

ki je obtožena, da je kršila zakon,

se imenuje **kazenski proces**.

Sistem pravosodja ni nujno prilagojen

potrebam oseb z oviranostmi.

Pravosodni sistem je lahko zahteven ali

travmatičen za osebe z oviranostmi.

Travmatičen pomeni,

da se lahko osebe z oviranostmi

odzovejo s strahom, tesnobo, depresijo ali krivdo.

Državni zakoni morajo zagotavljati

enak dostop do sodnega varstva za vse.

S projektom ENABLE želimo zagotoviti:

- enako obravnavo,
- sodelovanje,
- vključenost,
- in pravično obravnavo

obdolžencev z oviranostmi

v pravosodnem sistemu.

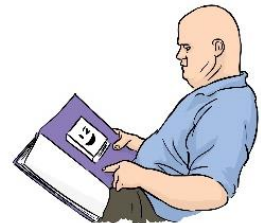
Komu je projekt ENABLE namenjen?

Osebam z intelektualnimi in psihosocialnimi oviranostmi,
ki so vključene v pravosodni sistem
in ki sodelujejo v sodnem/pravnem procesu.

Kaj želimo s projektom ENABLE doseči?

Pravosodni sistem mora osebam z oviranostmi zagotoviti sledeče:

- informacije v dostopnih oblikah (kot je lahko branje)
- dostopno tehnologijo in informacije
- usposobljene odvetnike in delavce v pravosodnem sistemu,
ki poznajo potrebe oseb z oviranostmi in
- podporne delavce, ki razumejo pravosodni sistem
in lahko podprejo osebe z oviranostmi v pravnem procesu.

Kaj je cilj projekta ENABLE?

Spodbujali bomo enak dostop do pravosodnega sistema.

Iskali bomo načine, kako izboljšati
dostopnost pravosodnega sistema.

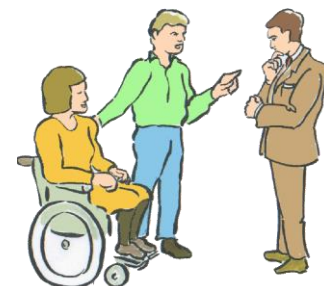
Imamo 3 cilje:

- izboljšati znanje oseb,
ki delajo v pravosodju,

o potrebah oseb z oviranostmi,
še posebej o potrebah žensk z oviranostmi
in oseb z oviranostmi, ki živijo v zaporu.

- izboljšati znanje in razumevanje oseb, ki delajo v pravosodju, o osebah z oviranostmi in prilagoditvah, ki jih potrebujejo.
Na primer odvetniki, policija, sodniki in drugi.

- izboljšati dostop do pravnih storitev za obdolžence z oviranostmi.
To pomeni, da bomo govorili z osebami, ki delajo v pravosodju, s podpornim osebjem oseb z oviranostmi ter drugimi osebami, ki lahko pomagajo.

Kako deluje projekt ENABLE?

- Naredili bomo raziskavo.

Govorili bomo z obdolženci z oviranostmi in osebami, ki delajo v pravosodnem sistemu.

- Pripravili bomo priročnik.

V priročniku bodo informacije za sodnike in druge osebe, ki delajo v pravosodju.

To so informacije, ki bodo pomagale,

da bodo osebe z oviranostmi lahko slišane
in da bodo lahko razumele proces.

- Pripravili bomo poseben protokol.

Protokol je uradni postopek ali sistem pravil.

Naš protokol bo pomagal osebam z oviranostmi
pri dostopu do pravosodnega sistema.

Pomembno

Želimo pomagati obdolžencem z oviranostmi.

Strokovnjaki z različnih področij

bodo sodelovali med seboj:

- odvetniki in drugi pravni strokovnjaki,
- strokovnjaki za pravice oseb z oviranostmi,
- in druge osebe, ki poznajo pravosodni sistem
in potrebe oseb z oviranostmi.

Projekt vključuje osebe

iz držav EU.

EU pomeni Evropska unija.

Osebe in organizacije

ki sodelujejo pri projektu ENABLE,

imajo veliko izkušenj in znanja.

- Centrul de Resurse Juridice (Romunija),
- Fenacerci - Federação Nacional de Cooperativas de Solidariedade Social (Portugalska),
- Fórum pro lidská práva (Češka),

- International Commission of Jurists - European Institutions,
- KERA Foundation (Bolgarija),
- PIC - Pravni center za varstvo človekovih pravic in okolja (Slovenija),
- Confederación Plena Inclusión España (Španija), in
- Mental Health Perspectives (Litva).

Projekt koordinira mednarodna organizacija Validity Foundation.

Več informacij

Projekt sledi

mednarodnim in EU standardom

za osebe z oviranostmi za dostop do sodnega varsta.

Nekaj informacij v lahkem branju

je dostopnih na the povezavah:

- [Konvencija o pravicah invalidov](#) – lahko berljiv vodnik po konvenciji (4, 5, 9, 12, 13),
- [Vodnik po pravicah invalidov](#) – lahko berljiva in razumljiva oblika
- [International Principles and Guidelines on Access to Justice for Persons with Disabilities](#),
- [European Union Strategy for the Rights of Persons with Disabilities 2021-2030](#).

Druge informacije o projektu

Projekt ENABLE se je začel septembra 2022.

Končal se bo avgusta 2024.

Projekt pomaga plačati Evropska unija.

Številka projekta je 101056701.

Enabling inclusion and access to justice for defendants with intellectual and psychosocial disabilities (101056701 - ENABLE - JUST-2021-JACC).

**Co-funded by
the European Union**

This project is co-funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Commission. Neither the European Union nor the granting authority can be held responsible for them

©Ilustracije je prispeval Peter Gaber (projekt myPart) in arhiv Zavoda

Risa.

